

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ЗА П О В Е Д

№ РД 09 – 867/29.04.2020 г.

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 2, ал. 1 и 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М

Национална изпитна програма за провеждане на държавен изпит за придобиване на първа степен на професионална квалификация за специалност код **6230604 „Билкарство“** от професия код **623060 „Работник в горското стопанство“** от професионално направление код **623 „Горско стопанство“**.

X

Красимир Вълчев
Министър

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ

НА ПЪРВА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

	Код по СППОО	Наименование
Професионално направление	623	„ГОРСКО СТОПАНСТВО”
Професия	623060	„РАБОТНИК В ГОРСКОТО СТОПАНСТВО”
Специалност	6230604	„БИЛКАРСТВО“

Утвърдена със Заповед № РД 09-867/29.04.2020 г.

София, 2020 г.

I. ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за провеждане на държавния изпит за придобиване на **първа** степен на професионална квалификация по специалност код **6230604** „Билкарство“, професия код **623060** „Работник в горското стопанство“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО).

Целта на настоящата изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетенции на обучаваните, изискващи се за придобиване на първа степен по изучаваната професия „Работник в горското стопанство“, специалност „Билкарство“.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от ЗПОО и чл. 2, ал. 1 и 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация.

II. ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

Националната изпитна програма включва:

- за частта по теория на професията – десет изпитни теми с кратко описание на учебното съдържание по всяка тема и указание за разработване на писмен тест по всяка изпитна тема;
- за частта по практика на професията - указание за съдържанието на индивидуалните задания;
- критериите за оценяване на резултатите от обучението;
- система за оценяване;
- препоръчителна литература.
- Приложения:
  - а. Примерен изпитен билет.
  - б. Примерно индивидуално задание
  - в. Примерно указание за разработване на писмен тест.

Държавният изпит – част по теория на професията, се провежда като писмен изпит по една и съща изпитна тема за учениците и/или за обучаваните за дадено училище или обучаваща институция.

Училището/обучаващата институция въз основа на писмено заявено желание на обучаемите по чл. 3, ал. 11 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация може да организира провеждането на държавния изпит – част по теория на професията, като писмен тест.

С изпитната тема или изпитния тест се проверява задължителното за усвояване и контрол учебно съдържание на равнища „Знание“, „Разбиране“ и „Приложение“, като броят и равнището на всяка задача са определени към критериите за оценка за всяка изпитна тема.

При избран от училището/обучаващата институция вариант на провеждане на изпита с писмен тест въз основа на критериите за оценка към всяка изпитна тема се съставят тестовите задачи.

Всяка тестова задача задължително съдържа глагол (при възможност започва с глагол), изразяващ действието, което трябва да извърши ученикът, и показващ равнището по таксономията на Блум, еталона на верния отговор и ключ за оценяване - пълния отговор, за който се получават максимален брой точки, съобразно равнището на задачата, определени в таблицата за критериите за оценка на всяка изпитна тема.

Към всеки тест се разработва:

1. Указание за работа, която включва:

- целта на теста - какви знания и умения се оценяват с него;
- представяне и описание на теста - брой задачи, типология (задачи със свободен отговор; задачи за допълване/съотнасяне; задачи с избран отговор) и начин на работа с тях;
- продължителност на работа с теста;
- начин на оценяване на резултатите от теста.

2. Методически указания за комисията по оценяване:

Всеки член на комисията по оценяване получава тестовите задачи, еталона на верния отговор и ключ за оценяване.

За оценката на писмена работа по изпитна тема комисията по оценяване на изпита – част по теория на професията, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, определя за всеки критерий конкретни показатели, чрез които да се диференцира определеният брой присъдени точки.

За оценката на писмения тест комисията използва еталона на верния отговор и ключ за оценяване.

Чрез държавния изпит – част по практика на професията и специалността, се проверяват и оценяват професионалните умения и компетентности на обучаваните, отговарящи на първа степен на професионална квалификация. Изпитът се провежда по индивидуални задания и критерии за оценяване, изготвени от комисията за провеждане и оценяване на изпита - част по практика на професията. Броят на изготвените задания трябва да бъде поне с един повече от броя на явяващите се в деня на изпита.

III. ИЗПИТНИ ТЕМИ

Изпитна тема № 1: ПОЛЗВАНЕ И ДОБИВ НА ХРАНИТЕЛНИ ЛЕЧЕБНИ ПРОДУКТИ ОТ ТРЕВИСТИ, ХРАСТОВИ И ДЪРВЕСНИ РАСТЕНИЯ

Групи растителни органи – функции, значение и начини на използването им като лечебен продукт. Лечебни свойства на билките. Правила за бране, сушене и запазване на лекарствени растения.

<i>№</i>	<i>Критерии за оценяване</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1.	Изброява вегетативните и генеративните органи на растенията.	12
2.	Описва основните функции и морфологичното устройство на вегетативните органи, тяхното значение и използване, като лечебен продукт.	20
3.	Описва лечебните свойства на билките в зависимост от групите съединения, които се съдържат в тях и лечебното им действие върху организма.	20
4.	Описва технологичните правила при бране на билки.	14
5.	Описва технологията при сушене на билки.	14
6.	Описва начините за запазване, опаковане и съхранение на билки.	20
	Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 2: БИЛКИ СЪС СТОПАНСКО ЗНАЧЕНИЕ

Лечебни свойства на билките. Стопанско значение на билките. Характеристика на клас Двуседелни растения. Особености на видовете от сем. Звънкови. Жълт кантарион – морфологични и биологични особености, лечебни свойства и значение. Правила за правилно и безопасно събиране на билки.

<i>№</i>	<i>Критерии за оценяване</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1.	Описва лечебните свойства на билките и обяснява тяхното стопанско значение.	16
2.	Изброява растенията от клас Двуседелни, използвани като билки.	16
3.	Прави обща характеристика на клас Двуседелни.	20
4.	Изброява особеностите на растителните видове от сем. Звънкови, които имат лечебни свойства и се ползват като билки.	16
5.	Описва морфологичните белези, биологичните особености и екологичните изисквания на Жълт кантарион. Обяснява значението.	20
6.	Изброява и описва правилата за правилно и безопасно събиране на билки.	10
	Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 3: ДИВОРАСТЯЩИ ГЪБИ СЪС СТОПАНСКО ЗНАЧЕНИЕ, ДОБИВАНИ ОТ ГОРИТЕ

Общо устройство на висшите гъби. Условия за развитие на гъбите. Диворастящи гъби със стопанско значение. Отровни двойници – морфологични белези и разлики. Начини за събиране, консервиране и съхранение на гъби.

<i>№</i>	<i>Критерии за оценяване</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1.	Описва общото устройство на гъбите – съставни части и функции и изброява условията необходими за тяхното развитие.	20
2.	Изброява видовете гъби със стопанско значение добивани от гората.	20
3.	Изброява и описва по-важните отровни двойници на ядовити видове, като посочва разликите при разпознаването им.	20
4.	Описва реда и задължителните правилата при беритба на гъбите.	20
5.	Описва реда и начините за беритба на гъбите.	20
Общ брой точки:		100

Изпитна тема № 4: ПОЛЗВАНЕ И ДОБИВ НА ДИВОРАСТЯЩИ ПЛОДОВЕ ОТ ГОРИТЕ

Групи растителни органи - функции, значение и начини на използването им като хранителни и лечебни продукти. Видове съцветия и типове плодове. Химичен състав на горските плодове. Ползване и добив на плодове от горите – условия за събиране и изисквания при приемането им.

<i>№</i>	<i>Критерии за оценяване</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1.	Изброява генеративните и вегетативните растителни органи.	10
2.	Описва основни функции на генеративните растителни органи и тяхното значение.	20
3.	Изброява типове плодове и обяснява значението им, като ценна суровина от горите.	20
4.	Изброява основните растителни видове със стопанско значение, от които се добиват като ценна суровина плодовете им и описва с какво са полезни.	18
5.	Описва условията за събиране на горски плодове.	16
6.	Описва изискванията за приемане на набраните плодове и тяхното съхранение	16
Общ брой точки:		100

Изпитна тема № 5: ПРАВИЛА ЗА БРАНЕ, СУШЕНЕ И ЗАПАЗВАНЕ НА ЛЕКАРСТВЕНИ РАСТЕНИЯ И ПЛОДОВЕ, ДОБИВАНИ ОТ ГОРИТЕ

Групи растителни органи – функции и значение. Правила за бране и сушене на лекарствени растения. Правила за бране и съхранение на диворастящи плодове.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва основните функции на вегетативните органи, тяхното значение и използване като лечебен продукт.	14
2.	Описва основните функции на генеративните органи, тяхното значение и използване като лечебен продукт.	14
3.	Описва технологичните правила при бране на билки и изискванията при бране на основни растителни части.	20
4.	Описва правила за сушене на различните растителни части на билките и начините на опаковане и съхранение.	16
5.	Описва правилата за бране на диворастящи плодове.	20
6.	Описва правилата за съхранение на диворастящи плодове.	16
	Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 6: ДОБИВ НА ЕТЕРИЧНИ И ДЪБИЛНИ ВЕЩЕСТВА

Характеристика на подходящи дървесни видове за добив на етерични масла и дъбилни вещества.

Химичен състав на дървесната кора. Добив и приложение на етерични и дъбилни вещества.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Описва морфологичните белези, биологичните особености и екологичните изисквания на Зимен дъб.	20
2.	Описва морфологичните белези, биологичните особености и екологичните изисквания на Летен дъб.	20
3.	Описва химичните вещества в дървесната кора.	16
4.	Изброява подходящи дървесни видове за добиване на етерични и дъбилни вещества.	12
5.	Описва приложението на етеричните и дъбилни вещества.	12
6.	Описва технологичния процес при добива на дъбилни вещества.	20
	Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 7: СМОЛОДОБИВАНЕ В БОРОВИ ГОРИ

Характеристика на Бял и Черен бор. Същност на смолодобиването – понятие, значение и приложение. Технология на смолодобиването.

<i>№</i>	<i>Критерии за оценяване</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1.	Описва морфологичните белези, биологичните особености и екологични изисквания на Бял бор.	18
2.	Описва морфологичните белези, биологичните особености и екологични изисквания на Черен бор.	18
3.	Дава определение за понятието смолодобив.	12
4.	Описва елементите на смолодобивна площадка.	20
5.	Описва техниката на смолодобиване.	20
6.	Описва необходимите инструменти и начина за безопасното им ползване.	12
	Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 8: ОВЪГЛЯВАНЕ И СУХА ДЕСТИЛАЦИЯ НА ДЪРВЕСИНА

Дендрологична характеристика на дървесни видове, подходящи за овъгляване на дървесина. Овъгляването като процес. Овъгляване в жижни. Съвременни методи за овъгляване и суха дестилация на дървесина.

<i>№</i>	<i>Критерии за оценяване</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1.	Изброява подходящите дървесни видове за овъгляване.	10
2.	Описва морфологичните белези, биологичните особености и екологични изисквания на Обикновен габър.	16
3.	Описва морфологичните белези, биологичните особености и екологични изисквания на Зимен дъб.	16
4.	Описва процеса овъгляване на дървесина.	20
5.	Описва видовете жижни, начина на изграждането им, елементите от които са изградени и принципът на овъгляване в тях.	20
6.	Посочва съвременните методи и начини за овъгляване.	18
	Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 9: ФУРАЖНИ РЕСУРСИ

Дендрологична характеристика на широколистни видове, подходящи за листников фураж. Тревна растителност в естествените горски пасища и ливади. Видове фуражи и начини за приготвяне на листников фураж.

<i>№</i>	<i>Критерии за оценяване</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1.	Описва морфологичните белези, биологичните особености и екологични изисквания на Обикновен бук.	20
2.	Описва морфологичните белези, биологичните особености и екологични изисквания на Летен дъб.	20
3.	Изброява типовете ливади и пасища, в зависимост от условията на месторастене.	14
4.	Описва и обяснява разликите в състава на тревната растителност на горските ливади и поляни в зависимост от почвите и климата.	20
5.	Изброява видовете фуражи.	10
6.	Описва начините за приготвяне и използване на листа и клонки.	16
	Общ брой точки:	100

Изпитна тема № 10: ПАША В ГОРИТЕ

Група растителни органи – функции и значение. Морфологични белези и екологични изисквания на тревните видове от сем. Бобови и сем. Житни. Селскостопански ползвания в горите.

<i>№</i>	<i>Критерии за оценяване</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1.	Изброява вегетативните и генеративните растителни органи.	14
2.	Описва вегетативните растителни органи техните функции и значение, като части използвани при пашата в горите.	10
3.	Описва общи морфологични белези и екологични изисквания на тревните видове от сем. Бобови и сем. Житни.	16
4.	Описва морфологичните белези на Ливадна детелина и Горска ливадина, като значими видове, използвани при пашата в горите.	20
5.	Описва начина и реда за допускане на паша в различните собственост и гори.	20
6.	Описва какви щети може да нанесе пашата в горските територии.	20
	Общ брой точки:	100

IV. УКАЗАНИЯ ЗА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ИНДИВИДУАЛНИТЕ ЗАДАНИЯ

1. Указания за съдържанието на индивидуалните задания

Индивидуалното задание съдържа пълното наименование на училището/обучаващата институция, празни редове за попълване трите имена на обучавания, квалификационната форма, началната дата и началния час на изпита, крайния срок на изпита – дата и час, темата на индивидуалното практическо задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. По решение на комисията могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното практическо задание.

Индивидуалните задания се изготвят от комисията за провеждане и оценяване на изпита част по практика на професията и специалността в училището/обучаващата институция. Всеки обучаван изтегля индивидуалното си задание, в което веднага саморъчно написва трите си имена.

Примерно индивидуално задание 1:

За даден вид билка да се определят периодът на беритба, лечебните части на растението и начинът на сушене и опаковане.

Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на индивидуално задание:

Посочва периода на беритба в месеци.

Описва растителните лечебни части на растението.

Посочва периода на сушене и начините на опаковане на билката.

Дава предложение за приложение.

2. Критерии за оценяване

За всяко индивидуално задание комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, разработва показатели по критериите, определени в таблицата. Посочва се максималният брой точки, които се поставят при пълно, вярно и точно изпълнение на показателя.

№	Критерии	Показатели	Максимален брой точки	Те- жест
1	<p>Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.</p> <p><i>Забележка: Този критерий няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (2).</i></p>	<p><i>1.1. Избира и използва правилно лични предпазни средства.</i></p> <p><i>1.2. Правилно и по безопасен начин употребява предметите и средствата на труда.</i></p> <p><i>1.3. Разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа, и дефинира, и спазва предписания за своевременна реакция.</i></p> <p><i>1.4. Описва дейностите за опазване на околната среда, свързани с изпитната му работа, включително почистване на работното място.</i></p>		да/не
2.	<p>Ефективна организация на работното място.</p>	<p><i>2.1. Подреденост на инструменти, пособия и материали, осигуряваща удобство и точно спазване на технологията.</i></p> <p><i>2.2. Целесъобразна употреба на материалите.</i></p> <p><i>2.3. Работа с равномерен темп за определено време.</i></p>	2 2 1	5
3.	<p>Спазване изискванията на правилниците, наредбите и предписанията.</p>	<p><i>3.1. Обяснява работата си при спазване на йерархична подчиненост от други лица.</i></p> <p><i>3.2. Спазва изискванията на правилниците, наредбите и предписанията, свързани с изпитното задание (материали, инструменти, лични предпазни средства).</i></p>	3 2	5
4.	<p>Правилен подбор на детайли, материали и инструменти съобразно конкретното задание.</p>	<p><i>4.1. Преценява типа и вида на необходимите материали, детайли и инструменти според изпитното задание.</i></p> <p><i>4.2. Правилно подбира количеството и качеството на необходимите материали, детайли и инструменти.</i></p>	2 3	20

5.	Спазване на технологичната последователност на операциите според индивидуалното задание.	<p>5.1. Самостоятелно определя технологичната последователност на операциите.</p> <p>5.2. Спазва технологичната последователност на операциите в процеса на работа.</p>	3 2	20
6.	Качество на изпълнението на практическото изпитно задание. Изчерпателност на разработката.	<p>6.1. Всяка завършена операция съответства на изискванията на съответната технология.</p> <p>6.2. Крайното изделие съответства на зададените технически параметри.</p> <p>6.3. Изпълнява задачата в поставения срок.</p>	8 8 4	30
7.	Самоконтрол и самопроверка на изпълнението на индивидуалното задание.	<p>7.1. Осъществява операционен контрол – при избора на материали, изделия и инструменти и при изпълнение на конкретни дейности.</p> <p>7.2. Контролира техническите показатели - текущо и на готово изделие.</p> <p>7.3. Оценява резултатите, взема решение и отстранява грешките.</p> <p>7.4. Прави оптимален разчет на времето за изпълнение на изпитното задание.</p>	1 1 1 2	5
8.	Защита на извършения технологичен процес, монтаж (ремонт), настройка на уреда (машина/апарат и др.) или защита на изработения проект или защита на качествата на готовото изделие.	<p>8.1. Може да представи и обоснове приетия вариант на решение /изпълнение на практическото задание.</p> <p>8.2. Демонстрира добра техника на презентирание.</p>	10 5	15
			Общ брой точки	100

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Оценяването на резултатите от държавния изпит за придобиване на първа степен на професионална квалификация по специалността код **6230604** „Билкарство“, професия код **623060** „Работник в горското стопанство“ е в точки, както следва:

- част по теория на професията - максимално 100 точки;
- част по практика на професията - максимално 100 точки.

Всяка част от държавния изпит е успешно положена при постигане на петдесет на сто от максималния брой точки.

Формирането на окончателната оценка от изпита е в съотношение - 30 процента частта по теория на професията и 70 процента частта по практика на професията от общия брой точки.

Окончателната оценка в брой точки се формира след успешното полагане на всяка част от изпита и се изчислява, както следва:

Окончателна оценка в брой точки = 0,3 x получения брой точки от част по теория на професията + 0,7 x получения брой точки от част по практика на професията

Окончателната оценка от брой точки се превръща в цифрова оценка с точност до 0,01 по формулата:

Цифрова оценка = окончателната оценка в брой точки x 0,06.

(5) Окончателната оценката от държавния изпит за придобиване на квалификация по професията е с количествен и качествен показател с точност до 0,01 и се определя, както следва:

- а) за количествен показател от 2,00 до 2,99 се определя качествен показател слаб;
- б) за количествен показател от 3,00 до 3,49 се определя качествен показател среден;
- в) за количествен показател от 3,50 до 4,49 се определя качествен показател добър;
- г) за количествен показател от 4,50 до 5,49 се определя качествен показател много добър;
- д) за количествен показател от 5,50 до 6,00 се определя качествен показател отличен.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Ванев, С., В. Факирова, Д. Йорданов. 1998. Ядливи и отровни гъби в България. София,
2. Закон за горите, Глава 17, чл. 238–239.
3. Закон за лечебните растения.
4. ЗАПОВЕД № РД–73 от 3 февруари 2009 г. за специалния режим на опазване и ползване на лечебните растения през 2009 г.
5. Йорданов, Д., С. Ванев, В. Факирова. 1979. Гъбите в България. БАН, София.
6. Калинков, В., П. Костов, Д. Павлов, Д. Коев. 1986. Недървесни горскорастителни богатства. Земиздат, София.
7. Китанов, Б. 1987. Разпознаване и събиране на билки. Земиздат, София.
8. Костов, П. 1987. Специални ползвания в горите. Земиздат, София.

9. Митрев, А., С. Попова. 1982. Атлас на лечебните растения в България. БАН, София.
10. НАРЕДБА № 2 за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения.
11. Стоянов, Д. 1993. Специални ползвания в горите. Горски плодове. ВЛТИ, София.
12. Топалов, В., М. Гаврилов, Й. Янкулов. 1983. Билки и билкосъбиране. “Хр. Данов”, Пловдив.

VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. инж. Стефан Шулев – НППГС „Христо Ботев“, гр. Велинград
2. инж. Надежда Ганчева – НППГС „Христо Ботев“, гр. Велинград
3. инж. Найден Петров – НППГС „Христо Ботев“, гр. Велинград
4. инж. Вергиния Иванова – НППГС „Христо Ботев“, гр. Велинград
5. инж. Цветан Чечев – НППГС „Христо Ботев“, гр. Велинград
6. инж. Ирина Ачева – НППГС „Христо Ботев“, гр. Велинград
7. инж. Филип Устабашиев – НППГС „Христо Ботев“, гр. Велинград
8. инж. Радослав Ангелов – ЛПГ, гр. Берковица
9. инж. Георги Николов – ЛПГ, гр. Берковица

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

а) Примерен изпитен билет

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПЪРВА СТЕПЕН
НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ
по професията код 623060 „Работник в горското стопанство“
специалност код 6230604 „Билкарство“**

Изпитен билет №.....

Изпитна тема: .....
(изписва се точното наименование на темата)

.....
.....
.....
Председател на изпитната комисия:.....
(име, фамилия) (подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:.....
(име, фамилия) (подпис)
(печат на училището/обучаващата институция)

б) Примерно индивидуално задание

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ - ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПЪРВА СТЕПЕН
НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

по професията код 623060 „Работник в горското стопанство“

специалност код 6230604 „Билкарство“

И н д и в и д у а л н о   з а д а н и е №.....

На ученика/обучавания .....

(трите имена на ученика/обучавания)

от .....клас/курс,

начална дата на изпита: ..... начален час: .....

крайна дата на изпита: ..... час на приключване на изпита: .....

I. Да се .....

(вписва се темата на изпитното задание)

.....
I. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:

.....
.....
.....

УЧЕНИК/ОБУЧАВАН: .....

(име, фамилия)

(подпис)

Председател на изпитната комисия:.....

(име, фамилия)

(подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:.....

(име, фамилия)

(подпис)

(печат на училището/обучаващата институция)

в) Примерно указание за работа за учениците/курсистите и примерни тестови задачи с еталон за оценяване и ключ на верните отговори

Указание за работа

Уважаеми ученици/курсисти,

Вие получавате тест, който съдържа... задачи с различна трудност с максимален брой точки – 100. За всеки Ваш отговор ще получите определен брой точки, показан в долния десен ъгъл след всяка задача.

Целта на теста е да се установи равнището на усвоените от Вас знания и умения, задължителни за усвояване и контрол за придобиване на първа степен на професионална квалификация по специалността код **6230604 „Билкарство“**, професия код **623060 „Работник в горското стопанство“**.

Отбелязването на верния според Вас отговор при задачите с избран отговор е чрез знак **×**, а за другите типове задачи начина на отговор е описан в задачата.

При отбелязване на отговор, който искате да промените, оградете в кръгче грешното отбелязване и се подпишете пред него.

Някои задачи изискват не само познаване на учебния материал, но и логическо мислене, затова четете внимателно условията на задачите преди да посочите някой отговор.

Не отделяйте много време на въпрос, който Ви се струва труден, върнете се на него по-късно, ако Ви остане време.

Тестът е анонимен с продължителност... астрономически часа.

ЖЕЛАЕМ ВИ УСПЕХ !

г) Разработване на тест

1. Примерна матрица на целите

Броят и равнището на тестовите задачи по всеки критерий се определят съобразно равнището, на което трябва да бъде усвоено съответното учебно съдържание, като общият брой задачи по всеки критерий трябва да носи максималния брой точки.

Примерни равнища по Таксономия на Лемке – Блум

Равнище	Характеристика	Глаголи
I. Знание 0 - 2 точки	Възпроизвеждане и разпознаване на информация за понятия, факти, дефиниции	Дефинира, описва, посочва, изброява, очертава, възпроизвежда, формулира, схематизира

II. Разбиране - 4 точки	Извличане на съществен смисъл от изучаваната материя. Интерпретация и трансформиране на информацията с цел нейното структуриране.	Преобразува, различава, обяснява, обобщава, преразказва, решава, дава пример за..., сравнява
III. Приложение 0 - 6 точки	Пренос на нови знания и умения при решаване на проблемна или аварийна ситуация. Способност за използване на усвоената информация и формираните умения	Изчислява, демонстрира, открива, модифицира, разработва, свързва, доказва

2. Примерна матрица на писмен тест по изпитна тема № 1

Разработка се от комисията за подготовка и оценяване на изпита - част по теория на професията като към таблицата за критерии за оценка по всяка тема се разписват графи 3, 4 и 5.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 1	Максимален Брой точки	Брой тестови задачи по равнища		
		I	II	III
	Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	
<i>1</i>	2	3	4	5
Изброява вегетативните и генеративните органи на растенията.	12	4	1	
Описва основните функции и морфологичното устройство на вегетативните органи, тяхното значение и използване като лечебен продукт.	20	4	3	
Описва лечебните свойства на билките в зависимост от групите съединения, които се съдържат в тях, и лечебното им действие върху организма.	20	4	3	
Описва технологичните правила при бране на билки.	14	3	2	
Описва технологията при сушене на билки.	14	3	2	
Описва начините за запазване, опаковане и съхранение на билки.	20	3	2	1
Общ брой задачи: 35		21	13	1
Общ брой точки:	100	42	52	6
При оценка на резултатите от теста максимален брой точки се поставя при отговор, съвпадащ с ключа за оценяване, както следва:				
<ul style="list-style-type: none"> • 2 точки за тестовите задачи от равнище „Знание“ • 4 точки за тестовите задачи от равнище „Разбиране“ • 6 точки за тестовите задачи от равнище „Приложение“ 				

3. Според типа на отговора тестовите въпроси и задачи, които е препоръчително да използвате, са от следните основни групи:

- **1-ва група: въпроси и задачи със свободен отговор;**
  - Въпроси и задачи за свободно съчинение;
  - Въпроси и задачи за тълкуване;
- **2-ра група: въпроси и задачи за допълване (с полуоткрит отговор);**
  - Въпроси и задачи за допълване на дума или фраза, или елемент от чертеж/схема;
  - Въпроси и задачи за заместване;
- **3-та група: въпроси и задачи с избран отговор**
  - Задачи с един или повече верни отговори;
  - Въпроси за избор между вярно и грешно.

4. Примерна тестова задача от равнище „Знание“

Кое от следните не е вегетативен орган на растението?

- а) Лист
- б) Цвят
- в) Корен

max 2 т.

Еталон на верния отговор: б)

Ключ за оценяване:

Отговор б) – 2 точки

Всички останали отговори – 0 точки

При посочени повече от един отговор – 0 точки

5. Примерна тестова задача от равнище „Разбиране“

При прекъсване на ликото кой от потоците се нарушава?

- а) възходящ
- б) низходящ
- в) и двата

max 4 т.

Еталон на верния отговор: в)

Ключ за оценяване:

Отговор в) – 4 точки

Всички останали отговори – 0 точки

При посочени повече от един отговор – 0 точки

6. Примерна тестова задача от равнище „Приложение“

Избройте правилата при бране на отровни билки.

.....
.....
.....
.....

max 6 т.

Еталон на верния отговор и ключ за оценяване:

- при правилно и пълно изброяване – 6 т.

- при правилно и непълно – 3 т.